

Щоб Кримінальний кодекс України діяв на ефективно, його потрібно удосконалювати. Серед найважливіших сучасних проблем удосконалення КК України слід виділити такі: вивчення доцільності введення інституту кримінальної відповідальності юридичних осіб, кримінального проступку; необхідність уточнення меж кримінальної відповідальності; застосування оціночних понять; призначення покарання. кримінальної відповідальності неповнолітніх; проблеми зловживання кримінальним правом. недобросовісної конкуренції. (Привести у відповідність норми ст. 11, 19, 96-3 – 96-11)

На даний час особливу актуальність викликає дослідження проблематики відповідальності суб'єктів злочину за чинним законодавством України. Суспільно небезпечне діяння і суб'єкт злочину – нероздільні поняття кримінального права, пов'язані з багатьма його інститутами. Дане питання не достатньо вивчене в зв'язку з нововведеннями в українському кримінальному законодавстві. Потрібно з'ясувати місце і роль норм про суб'єкт злочину в структурі основних інститутів сучасного кримінального права, визначити системно-правові основи кримінальної відповідальності суб'єктів злочину.

Отже, для вирішення питання про суб'єкт злочинного діяння повинно насамперед слугувати практиці боротьби зі злочинністю, а по-друге, розробки в науці кримінального права можуть бути сприйняті практикою лише в тому випадку, якщо достатньою мірою конкретизовані і базуються на реальних умовах життя суспільства, мають правові та соціальні основи, які піддаються оцінці зі сторони кримінального закону.

Якість суспільного життя в країні залежить від якості наявних у ній законів та станом їх виконання, тому для покращення умов життя, представникам народу потрібно приймати доцільні закони з обґрунтованими рішеннями, а також удосконалювати існуючі. Внаслідок чого суспільство буде не тільки на хорошому рівні жити, а й завжди розвиватися.

*Список використаних джерел:*

1. Кримінальний кодекс України від 1 вересня 2001р.
2. Сташиса В. В., Тація В. Я. Кримінальне право України Загальна частина – К., 2007
3. Коржанський М. Й Кримінальне право України Загальна частина – К., 1996
4. Дудоров О. О. Проблема юридичної особи як суб'єкта злочину та її вирішення у проектах КК України – 1999
5. Куц В. М. Проблеми кримінальної відповідальності – К., 2013
6. Харь І. О. Кримінальне право – 2011
7. Александров Ю. В. Кримінальне право України Загальна частина – К., 2002

### **Необхідна оборона як одна з обставин, що виключає злочинність діяння**

**Бочковська Д.В.,** студент ННІПП НАВС

*Науковий керівник:* кандидат юридичних наук, доцент Катеринчук К.В.

Загальновизнано, що право на необхідну оборону – важлива гарантія недоторканності особистості, яка служить інтересам припинення злочинів і має попереджувальне значення. Право на необхідну оборону – це невід'ємне суб'єктивне право людини, гарантія самозахисту від протиправних посягань, адже людина, її життя і здоров'я, честь і гідність

недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Саме тому забезпечення прав та свобод людини є головним обов'язком держави.

Право на захист себе самого від суспільно-небезпечного посягання є природним, від народження властивим будь-якій людині правом. Разом з тим держава не тільки юридично оформлює право на необхідну оборону, але і допускає необхідну оборону інтересів (благ) інших осіб, які зазнали нападу, а також інтересів суспільства і держави. У Конституції України (ст. 27) закріплено право кожної людини захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань. Кримінальний кодекс України (далі – КК України) визначає, що необхідна оборона є обставиною, що виключає злочинність діяння. Під необхідною обороною слід розуміти дії, вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави від суспільно небезпечного посягання шляхом заподіяння тому, хто посягає, шкоди, необхідної і достатньої в даній обстановці для негайного відвернення чи припинення посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони (ч. 1 ст. 36 КК України). Умовою необхідної оборони є наявність суспільно небезпечного посягання, яке повинно бути наявним, реальним та дійсним.

Виходячи зі змісту Постанови Пленуму Верховного суду України «Про судову практику у справах про необхідну оборону» № 1 від 26.04.2002 р., [1, с. 135-137] немає необхідності вичікування нанесення першого удару правопорушником. Негайність відвернення чи припинення наявного суспільно небезпечного посягання є істотним елементом підстав необхідної оборони, означає, що громадянин, який піддається протиправному посяганням, може невідкладно заподіяти шкоду тому, хто посягає. Якщо ж посягання вже закінчилося і громадянин це усвідомлює, то необхідна оборона виключається. Натомість, якщо він продовжує захищати себе від небезпеки, хоча посягання було закінченим і потерпілому момент закінчення посягання не був ясний, то стан необхідної оборони не втрачається [2, с. 191].

Необхідна оборона завжди має бути співрозмірною, тобто, чим більше посягання на особу, тим більша шкода може заподіюватися до особи, яка посягає. Постанова Пленуму визначає, для того «щоб установити наявність або відсутність ознак перевищення меж необхідної оборони, суди повинні враховувати не лише відповідність чи невідповідність зброях захисту і нападу, а й характер небезпеки, що загрожувала особі, яка захищалася, та обставини, що могли вплинути на реальне співвідношення сил, зокрема : місце і час нападу, його раптовість, неготовність до його відбиття, кількість нападників і тих, хто захищався, їхні фізичні дані (вік, стать, стан здоров'я) та інші обставини.

Щодо удосконалення інституту необхідної оборони потрібно внести такі пропозиції, як: використовувати тим, хто обороняється для відбиття нападу зброю та інші предмети навіть проти неозброєних осіб і розглядати це не як перевищення меж необхідної оборони, а також доповнити статтю 36 КК України частиною 6, в якій зазначити, що не вважатимуться необхідною обороною дії особи, яка сама спровокувала застосування щодо

себе насильства зі сторони іншої особи з метою вбивства цієї особи чи заподіяння їй тілесних ушкоджень.

*Список використаних джерел:*

1. Постанови Пленуму Верховного суду України в кримінальних справах [текст] : – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 396 с.

2. Шафіков Е.Р. Необхідна оборона : особливості кримінально-правового регулювання / Е. Р. Шафіков // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – № 9. – 2004. – с. 189-195.

### **Соціальна обумовленість кримінальної відповідальності за хуліганство**

**Грибіняк В.І.,** студент магістратури юридично-психологічного факультету ННІЗН НАВС

*Науковий керівник:* кандидат юридичних наук, доцент Катеринчук К.В

Для визначення обумовленості кримінальної відповідальності за хуліганство ми хотіли би зазначити, що відсутня єдина позиція науковців, щодо даного питання. Опрацьовуючи літературу по даній темі ми встановили, що науковці по різному використовують термінологію для визначення соціальної обумовленості кримінальної відповідальності.

При встановленні обумовленості за суспільно небезпечні дії, а саме хуліганство, ми виокремлюємо наступні чинники:

Історичні чинники. Досліджуючи питання соціальної обумовленості хуліганства, як злочину, ми присвятили увагу питанням історичного порівняння законодавства про кримінальну відповідальність. Здійснили порівняння, статей, що дасть можливість вдосконалити закон про кримінальну відповідальність в майбутньому.

Загально-соціальні чинники – це ті чинники, які встановлюють суспільну необхідність і політичну доцільність встановлення кримінальної відповідальності за злочин передбачений статтю 296 КК.

Під нормативними чинниками, що забезпечують правовий захист особи в теорії кримінального права визнається система правових норм, що регулюють суспільні відносини у сфері захисту громадського порядку. При цьому, нормативні чинники потрібно відмежовувати від конституційно-правового та міжнародного чинників, оскільки конституційно-правовий та міжнародно-правовий чинники є основою для визначення соціальної обумовленості кримінальної відповідальності за злочини проти громадського порядку відповідно до Конституції України та переліку міжнародних актів. Хоча і нормативні чинники, в свою чергу, визначаються системою нормативних актів, що були прийняті та діють на території України відповідно до положень Конституції та чинних міжнародно-правових актів.

Однією з умов обумовленості кримінально-правових чинників є ступінь суспільної небезпечності діяння, що заподіюють шкоду суспільним відносинам (цінностям), а саме громадського порядку. Адже законодавець з прийняттям нового КК України 2001 року в ч. 1 ст. 1 встановлює пріоритетні завдання кримінального законодавства – це правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина. Тим